

การเก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยว 2 ครั้ง ครั้งแรกเมื่อ
ถั่วเขียวมีฝักแก่ 80 เปอร์เซ็นต์ และครั้งที่ 2
หลังจากเก็บเกี่ยวครั้งแรกประมาณ 14 วัน วิธีการ
เก็บเกี่ยวถั่วเขียวที่เหมาะสมสำหรับทำเมล็ดพันธุ์
คือ ใช้มือปลิดฝักแก่ที่เปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล

การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว นำฝักถั่วเขียวมาตาก
แดด 1-2 แดด เพื่อลดความชื้นฝักและเมล็ดลงเหลือ
ประมาณ 11-13 เปอร์เซ็นต์ ก่อนใช้เครื่องกะเทาะฝัก
ความเร็วรอบ 550 รอบ/นาที หรือใช้รตนวดที่ปล่อยลม
ยางให้อ่อน กะเทาะเมล็ดออกจากฝักและร่อนทำความสะอาด
สะอาดไปพร้อมกัน นำเมล็ดที่ได้ไปผึ่งแดดเพื่อลด
ความชื้นให้เหลือประมาณ 10-11 เปอร์เซ็นต์ บรรจุเมล็ด
ถั่วเขียวในกระสอบที่สะอาดและเย็บปากกระสอบให้
มิดชิดเพื่อเก็บรักษาหรือส่งจำหน่าย

การผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียว

เกษตรกรมักขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียว หรือหา
เมล็ดพันธุ์ได้ไม่ทันต่อช่วงเวลาปลูก ดังนั้นจึงควรหา
วิธีการผลิตเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง โดยเริ่มจาก

1. ใช้เมล็ดพันธุ์ดีจากแหล่งที่เชื่อถือได้
2. ปลูกและปฏิบัติดูแลรักษาตามคำแนะนำ
3. เพื่อให้ปราศจากการปนพันธุ์ หมั่นตรวจสอบ
แปลงและกำจัดพันธุ์ปน อย่างน้อย 2 ครั้ง คือ ระยะต้น
กล้า ระยะออกดอกและติดฝัก
4. เก็บเกี่ยวฝักแก่โดยใช้มือปลิดฝักแก่ที่เปลี่ยนเป็น
สีน้ำตาล จะได้เมล็ดพันธุ์ที่ดีกว่าเครื่องเกี่ยวนวด
5. ภายหลังกะเทาะเมล็ด ทำความสะอาด ตาก
เมล็ดอีกครั้งให้แห้งสนิท เพื่อลดความชื้นให้เหลือ 10-
11 เปอร์เซ็นต์ (ตาก 1-2 แดด) ทดสอบโดยใช้พินเข
เมล็ดจะมีเสียงดังกร๊อบและแตกเป็นชิ้นเล็กๆ

การเก็บรักษามล็ดพันธุ์

ภาชนะที่ใช้บรรจุต้องสะอาดและสามารถปิดได้
มิดชิด เช่น ถุงพลาสติกชนิดหนา ปี๊บ ถังพลาสติก หรือ
ถังน้ำมันที่มีฝาปิดได้สนิทขนาดต่างๆ วางภาชนะไว้ใน
ที่มีอากาศถ่ายเทได้ดี ไม่เปียกชื้นจากฝน มีการป้องกัน
แมลง หนู หรือสัตว์อื่นๆ เข้ารบกวน สามารถเก็บเมล็ด
ได้ข้ามปี ถ้าปฏิบัติตามคำแนะนำ

“ ถ้าเกษตรกรทุกท่านสามารถปฏิบัติได้
ก็จะมีเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียวไว้ใช้ปลูกเอง
ในฤดูถัดไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ”

การปลูกถั่วเขียว ในวิกฤติภัยแล้ง

กรมวิชาการเกษตร

จัดทำโดย

สถาบันวิจัยพืชไร่
และพืชทดแทนพลังงาน

กรมวิชาการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถั่วเขียว เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นพืชอายุสั้น เก็บเกี่ยวเมื่ออายุ 65-70 วัน **ใช้น้ำ**

น้อยทดแล้ง นิยมใช้ในระบบปลูกพืช การปลูกถั่วเขียวในระบบปลูกพืช มีประโยชน์หลายอย่าง ได้แก่

- ✓ ตัดวงจรการระบาดของศัตรูพืชในนาข้าว
- ✓ เป็นปุ๋ยพืชสด ช่วยเพิ่มธาตุอาหาร เพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน ปรับปรุงโครงสร้างดิน
- ✓ ลดรายจ่ายค่าปุ๋ยเคมีในการปลูกพืชครั้งต่อไป
- ✓ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิตถั่วเขียว

การปลูกถั่วเขียว

พื้นที่ปลูก ถั่วเขียวสามารถเจริญเติบโตได้ดีในดินทุกชนิด ค่าความเป็นกรดค่าของดิน 5.5-7.0 ในพื้นที่น้ำท่วมขัง ควรมีร่องระบายน้ำ

ฤดูปลูก ปลูกได้ตลอดทั้งปี ฤดูฝนเริ่มปลูกกลางเดือนเมษายน-พฤษภาคม และปลายสิงหาคม-กันยายน ในฤดูแล้งเริ่มเดือนธันวาคม-มกราคม โดยปลูกได้ทันทีหลังเก็บเกี่ยวข้าวในปีแต่ต้องตรวจสอบความชื้นในดินด้วย

สภาพภูมิอากาศ อุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโต 25-35 องศาเซลเซียส ควรหลีกเลี่ยงการปลูกในช่วงอุณหภูมิต่ำกว่า 15 องศาเซลเซียส เพราะถั่วเขียวจะชะงักการเจริญเติบโต

เมล็ดพันธุ์ พันธุ์ที่เกษตรกรนิยมปลูก ได้แก่ พันธุ์ชัยนาท 84-1 ชัยนาท 72 กำแพงแสน 2 เป็นต้น เมล็ดพันธุ์ต้องมีความงอกไม่ต่ำกว่า 85 เปอร์เซ็นต์

การเตรียมดินและปลูก ไถดินให้ลึก 20-30 เซนติเมตร แล้วพรวนดินและปรับระดับดินให้สม่ำเสมอ ตัดร่องเพื่อระบายน้ำ ในกรณีปลูกแบบไม่ให้น้ำ ต้องอาศัยความชื้นในดินหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยปลูกแบบหว่านในอัตรา 5-6 กิโลกรัมต่อไร่ แล้วพรวนดินกลบ กรณีปลูกเป็นแถว ใช้ระยะปลูกระหว่างแถว 50 เซนติเมตร ระหว่างต้น 10 เซนติเมตร จำนวน 2 ต้นต่อหลุม

การใส่ปุ๋ย ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 20-30 กิโลกรัมต่อไร่ หว่านพร้อมกับการเตรียมดิน

การให้น้ำ อย่าให้ถั่วเขียวขาดน้ำช่วงออกดอกติดฝักจะทำให้ผลผลิตลดลง

การป้องกันกำจัดวัชพืช

วัชพืชใบแคบ พ่นฟลูเอซิฟอป-ที-บิวทิล(15% EC) 40 มิลลิลิตรต่อไร่ 20 ลิตรหรือคิวซาโลฟอป-ที-เทพิวริล(6%EC) 50 มิลลิลิตรต่อไร่ 20 ลิตร หลังงอก พ่นคลุมไปบนต้นถั่วเขียวและวัชพืช ระยะที่วัชพืชส่วนใหญ่มีใบ 3-5 ใบ หรือประมาณ 15-20 วันหลังงอก

วัชพืชใบกว้าง พ่นหลังงอก พ่นโฟมิซาเฟน (25% EC) 40 มิลลิลิตรต่อไร่ 20 ลิตร คลุมไปบนต้นถั่วเขียวและวัชพืช ระยะที่วัชพืชส่วนใหญ่มีใบ 3-5 ใบ หรือประมาณ 15-20 วันหลังงอก ห้ามเกินอัตราที่กำหนด เพราะอาจเป็นอันตรายต่อต้นถั่วเขียว

แมลงศัตรูที่สำคัญ

1) ระยะต้นกล้า

- **หนอนแมลงวันเจาะลำต้น** ฉีดพ่นด้วยสารเคมีฆ่าแมลง เช่น ไตรอะโซฟอส 40 % อีซี อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อไร่ 20 ลิตร ฉีดพ่นหลังจากถั่วเขียวงอกไม่เกิน 7-10 วัน และพ่นซ้ำอีก 1-2 ครั้ง ห่างกัน 7 วัน

2) ระยะออกดอกและติดฝัก

- **เพลี้ยไฟ** ใช้สารฆ่าแมลง คาร์โบฟูแรน 20 % อีซี หรือ โปรธิโอฟอส 50 % อีซี อัตรา 30 กรัมต่อไร่ 20 ลิตร พ่นเมื่อพบการทำลายใบและดอก ในระยะถั่วเขียวเจริญเติบโตจนถึงระยะติดฝักอ่อน พ่น 2-3 ครั้ง ห่างกัน 7-10 วัน

- **หนอนเจาะฝัก** ให้ฉีดพ่นด้วยสารฆ่าแมลง ไตรอะโซฟอส 40 % อีซี (ฮอสตาโรอน 40 อีซี) อัตรา 50 มิลลิลิตรต่อไร่ 20 ลิตร 1-2 ครั้ง ให้ห่างกัน 10 วัน

โรคที่สำคัญ

โรครากและโคนเน่า ปลูกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูกด้วยสารเคมีกำจัดเชื้อรา เช่น เมทาแลกซิล อัตรา 5 กรัมต่อเมล็ดพันธุ์ 1 กิโลกรัม

โรคราแป้ง ใช้พันธุ์ต้านทาน เช่น กำแพงแสน 2 หรือชัยนาท 36 ใช้สารเคมีกำจัดเชื้อรา ได้แก่ เบโนมิล 50% ดับเบิ้ลยูที อัตรา 15-20 กรัมต่อไร่ 20 ลิตร ฉีดพ่นเมื่อถั่วเขียวอายุ 30 วัน และพ่นซ้ำอีกทุก 10 วัน รวม 3 ครั้ง

